WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (ósma izba)

z dnia 6 maja 2009 r. *

W sprawie T-127/04

KME Germany AG, dawniej KM Europa Metal AG, z siedzibą w Osnabrucku (Niemcy),

KME France SAS, dawniej Tréfimétaux SA, z siedzibą w Courbevoie (Francja),

KME Italy SpA, dawniej Europa Metalli SpA, z siedzibą w Florencji (Włochy),

reprezentowane przez adwokatów M. Siragusę, A. Wincklera, G.C. Rizzę, T. Grafa oraz M. Piergiovanniego,

strona skarżąca,

* Język postępowania: angielski.

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez É. Gippiniego Fourniera, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez C. Thomasa, solicitor,

strona pozwana,

mającej za przedmiot z jednej strony skargę o uchylenie lub obniżenie grzywien nałożonych na skarżące na mocy art. 2 lit. c), d) i e) decyzji Komisji C (2003) 4820 wersja ostateczna z dnia 16 grudnia 2003 r. w przedmiocie procedury stosowania art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/38.240 — Rury przemysłowe), a z drugiej strony żądanie wzajemne Komisji podwyższenia kwoty wspomnianych grzywien,

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (ósma izba),

w składzie: M.E. Martins Ribeiro, prezes, S. Papasavvas i N. Wahl (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: C. Kantza, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 27 lutego 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 KME Germany AG (dawniej KM Europa Metal AG), KME France SAS (dawniej Tréfimétaux SA) i KME Italy SpA (dawniej Europa Metalli SpA) należą do europejskiej grupy przemysłowej, notowanej na giełdzie i prowadzącej działalność na całym świecie. Grupa ta jest jednym z największych producentów półfabrykatów z miedzi i stopów miedzi. Do czerwca 1995 r. KME France i KME Italy stanowiły wspólnie przedsiębiorstwo odrębne od KME Germany. Dopiero w czerwcu 1995 r. KME Germany, KME Italy i KME France stworzyły jedną grupę (KME Germany, KME Italy i KME France zwane są dalej bez wyszczególniania „skarżącymi" lub „grupą KME").

2 W związku z informacjami przekazanymi przez Mueller Industries Inc. Komisja przeprowadziła w marcu 2001 r. na mocy art. 14 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81] i [82] traktatu (Dz.U. 1962, 13, s. 204), niezapowiedziane kontrole w pomieszczeniach spółek Outokumpu Oyj i Luvata Oy (dawniej Outokumpu Copper Products Oy) (zwanych dalej wspólnie „Outokumpu"), Wieland-Werke AG (zwanej dalej „Wieland") i skarżących.

3 W dniu 9 kwietnia 2001 r. Outokumpu przedłożyła Komisji ofertę współpracy na mocy komunikatu Komisji dotyczącego nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli (Dz.U. 1996, C 207, s. 4, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy z 1996 r."). W dniu 30 maja 2001 r. wspomniana spółka złożyła memorandum w tej sprawie.

4 W odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji na mocy art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 17, skierowane przez Komisję w lipcu 2002 r. do grupy KME i do Wieland, w dniu 30 września 2002 r. Wieland złożyła wniosek o zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r.

5 W dniu 15 października 2002 r., w odpowiedzi na ten sam wniosek o udzielenie informacji, grupa KME złożyła w swym imieniu wniosek o zastosowanie wspomnianego komunikatu.

6 Po przeprowadzeniu dochodzenia obejmującego dodatkowe kontrole w pomieszczeniach spółki Outokumpu i grupy KME, odbyciu spotkań z przedstawicielami Outokumpu, grupy KME i Wieland, a także skierowaniu na mocy art. 11 rozporządzenia nr 17 do grupy KME i Wieland wniosków o udzielenie informacji uzupełniających, w lipcu 2003 r. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie naruszenia i wydała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skierowane do skarżących, Wieland i Outokumpu. Przedsiębiorstwa będące adresatami wspomnianego pisma zrezygnowały z przeprowadzenia przesłuchania, które w związku z tym nie odbyło się.

7 W dniu 16 grudnia 2003 r. Komisja wydała decyzję C (2003) 4820 wersja ostateczna w przedmiocie procedury stosowania art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/38.240 — Rury przemysłowe) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją"), której streszczenie zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz.U. L 125, s. 50).

8 Z zaskarżonej decyzji wynika, że pod koniec lat 80. producenci zrzeszeni w stowarzyszeniu działającym na rzecz jakości rur stosowanych w sektorze klimatyzowania powietrza i chłodzenia (Cuproclima Quality Association, zwanym dalej „Cuproclima"), do którego należały także skarżące, rozszerzyli współpracę na kwestie związane z konkurencją.

9 Posiedzenia Cuproclimy, które odbywały się dwa razy rocznie, stanowiły okazję do regularnego omawiania i określania cen, a także innych warunków handlowych mających zastosowanie do rur przemysłowych, co czyniono po przedyskutowaniu kwestii zamieszczonych w oficjalnym porządku obrad. Te sprzeczne z regułami konkurencji posiedzenia były uzupełniane kontaktami dwustronnymi między przedsiębiorstwami należącymi do wspomnianego stowarzyszenia. Przedsiębiorstwa te ustalały cele w zakresie cen, a także inne warunki handlowe dotyczące rur przemysłowych, koordynowały podwyżki cen, dzieliły się klientami i udziałami w rynku oraz nadzorowały wprowadzanie w życie swoich uzgodnień antykonkurencyjnych, wyznaczając przywódców rynków, a także przekazując sobie nawzajem poufne informacje.

10 Zaskarżona decyzja zawiera między innymi następujące przepisy:

„Artykuł 1

Następujące przedsiębiorstwa, uczestnicząc w wskazanych okresach we wszystkich porozumieniach i praktykach uzgodnionych polegających na ustalaniu cen i podziale rynku w sektorze rur przemysłowych, naruszyły przepisy art. 81 ust. 1 [WE], a od 1 stycznia 1994 r. także art. 53 ust. 1 porozumienia EOG:

a) [Wieland] od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

b) Outokumpu […] indywidualnie od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 30 grudnia 1988 r. i wspólnie z [Luvatą] od dnia 31 grudnia 1988 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

c) [Luvata] od dnia 31 grudnia 1988 r. do dnia 22 marca 2001 r. (wspólnie z Outokumpu […]);

d) [KME Germany] indywidualnie od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 19 czerwca 1995 r. i wspólnie z [KME France] i [KME Italy] od dnia 20 czerwca 1995 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

e) [KME Italy] wspólnie z [KME France] od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 19 czerwca 1995 r. i wspólnie z [KME Germany] i [KME France] od dnia 20 czerwca 1995 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

f) [KME France] wspólnie z [KME Italy] od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 19 czerwca 1995 r. i wspólnie z [KME Germany] i [KME Italy] od dnia 20 czerwca 1995 r. do dnia 22 marca 2001 r.

Artykuł 2

Za naruszenia, o których mowa w art. 1, nakłada się następujące grzywny:

a) [Wieland]: 20,79 miliona EUR;

b) Outokumpu […] i [Luvata] solidarnie: 18,13 miliona EUR;

c) [KME Germany], [KME France] i [KME Italy] solidarnie: 18,99 miliona EUR;

d) [KME Germany]: 10,41 miliona EUR;

e) [KME Italy] i [KME France] solidarnie: 10,41 miliona EUR" [tłumaczenie nieoficjalne].

11 W pierwszej kolejności w odniesieniu do ustalenia kwoty wyjściowej grzywny Komisja stwierdziła, że naruszenie, które polegało głównie na ustalaniu cen i podziale rynku, jest z uwagi na sam jego charakter bardzo poważnym naruszeniem (motyw 294 zaskarżonej decyzji).

12 W celu ustalenia wagi naruszenia Komisja uwzględniła także okoliczność, że kartel miał wpływ na całe terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) (motyw 316 zaskarżonej decyzji). Poza tym Komisja zbadała rzeczywiste skutki naruszenia i stwierdziła, że kartel „ogólnie miał wpływ na rynek" (motyw 314 zaskarżonej decyzji).

13 Do celów tego ostatniego stwierdzenia Komisja odwołała się zwłaszcza do następujących czynników. Po pierwsze, uwzględniła wprowadzenie kartelu w życie, powołując się na okoliczność, że uczestnicy przekazywali sobie informacje na temat wielkości sprzedaży i poziomów cen (motyw 300 zaskarżonej decyzji). Po drugie, z akt sprawy wynika, że w okresie realizacji tajnego porozumienia ceny w niewielkim stopniu spadły, a w innych okresach znacznie wzrosły (motyw 310 zaskarżonej decyzji). Po trzecie, Komisja odwołała się do wynoszącego od 75 do 85% udziału w rynku, jaki posiadali wspólnie członkowie kartelu (motyw 310 zaskarżonej decyzji). Po czwarte, Komisja stwierdziła, że odnośne udziały w rynku uczestników kartelu były względnie

stabilne w całym okresie naruszenia, nawet jeśli klienci uczestników czasami się zmieniali (motyw 312 zaskarżonej decyzji).

14 Wreszcie także w ramach ustalenia wagi naruszenia Komisja uwzględniła okoliczność, że rynek miedzianych rur przemysłowych stanowi ważny sektor, którego wartość w EOG jest szacowana na 288 milionów EUR (motyw 318 zaskarżonej decyzji).

15 W świetle wszystkich wyżej wymienionych okoliczności Komisja uznała, że rozpatrywane naruszenie powinno być zakwalifikowane jako bardzo poważne (motyw 320 zaskarżonej decyzji).

16 W drugiej kolejności Komisja potraktowała przedsiębiorstwa, które popełniły naruszenie, w sposób zróżnicowany w celu uwzględnienia rzeczywistych ekonomicznych możliwości spowodowania przez każde z nich znaczących szkód w zakresie konkurencji. W tej kwestii Komisja powołała się na różnicę pomiędzy udziałami w rynku rur przemysłowych w EOG, jakie posiadały, z jednej strony grupa KME, lider na rynku w EOG z udziałem w rynku wynoszącym [poufne] [1]%, a z drugiej strony Outokumpu i Wieland, z udziałami w rynku wynoszącymi odpowiednio [poufne] i 13,4%. Ze względu na tę różnicę kwota wyjściowa grzywny nałożonej na Outokumpu i Wieland została ustalona na 33% kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na grupę KME, a mianowicie 11,55 milionów EUR w przypadku Outokumpu i Wieland oraz 35 milionów EUR w przypadku grupy KME (motywy 327, 328 zaskarżonej decyzji).

17 Biorąc pod uwagę fakt, że grupa KME została utworzona w 1995 r., Komisja podzieliła kwotę wyjściową grzywny nałożonej na grupę, czyli 35 milionów EUR, na dwie części. Pierwsza cześć odpowiada okresowi od 1988 r. do 1995 r. (oddzielając KME Germany od KME France i KME Italy), a druga okresowi od 1995 r. do 2001 r. (traktując wszystkie trzy podmioty jako jedną grupę). Wspomniana kwota wyjściowa została zatem podzielona w sposób następujący: 8,75 miliona EUR w odniesieniu do KME Germany

1 — Dane poufne utajnione.

(od 1988 r. do 1995 r.); 8,75 miliona EUR solidarnie w odniesieniu do KME Italy i KME France (od 1988 r. do 1995 r.) i 17,50 miliona EUR w odniesieniu do grupy KME, czyli solidarnie dla KME Germany, KME France i KME Italy (od 1995 r. do 2001 r.) (motyw 329 zaskarżonej decyzji).

18 W trzeciej kolejności, aby uwzględnić konieczność ustalenia grzywny na poziomie zapewniającym jej odstraszający skutek, Komisja podwyższyła o 50% kwotę wyjściową grzywny nałożonej na Outokumpu, w wyniku czego grzywna ta osiągnęła poziom 17,33 miliona EUR, biorąc pod uwagę, że wynoszące ponad 5 miliardów EUR obroty w skali światowej tej spółki wskazują, że posiada ona wielkość i siłę ekonomiczną, które zezwalają na zastosowanie takiego podwyższenia (motyw 334 zaskarżonej decyzji).

19 W czwartej kolejności Komisja zakwalifikowała czas trwania naruszenia, które miało miejsce od 3 maja 1988 r. do 22 marca 2001 r., jako „długi". Komisja uznała zatem za stosowne podwyższenie o 10% za każdy rok uczestnictwa w kartelu kwoty wyjściowej grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa, które popełniły naruszenie. W związku z tym Komisja podwyższyła o 55% kwotę wyjściową grzywny nałożonej na grupę KME za okres od 1995 r. do 2001 r. i o 70% kwotę wyjściową grzywien nałożonych, po pierwsze, na KME Germany, a po drugie, na KME Italy i KME France za okres od 1988 r. do 1995 r. W konsekwencji w odniesieniu do całej grupy KME kwota wyjściowa grzywien została ustalona na 56,88 miliona EUR (motywy 338, 342, 347 zaskarżonej decyzji).

20 W piątej kolejności z tytułu okoliczności obciążających kwota podstawowa grzywny nałożonej na Outokumpu została podwyższona o 50% z uwagi na fakt, że została ona uznana za winną powrotu do naruszenia, ponieważ spółka ta była adresatem decyzji Komisji 90/417/EWWiS z dnia 18 lipca 1990 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 65 [EWWiS] w sprawie porozumienia i praktyk uzgodnionych europejskich producentów produktów z blachy ze stali nierdzewnej walcowanej (Dz.U. L 220, s. 28) (motyw 354 zaskarżonej decyzji).

21 W szóstej kolejności odnośnie do okoliczności łagodzących Komisja podniosła, że bez współpracy ze strony spółki Outokumpu mogłaby ustalić istnienie bezprawnego zachowania tylko w odniesieniu do okresu czterech lat i w konsekwencji obniżyła kwotę wyjściową grzywny o 22,22 miliona EUR, tak że kwota podstawowa odpowiada grzywnie, jaka zostałaby na nią nałożona za taki okres (motyw 386 zaskarżonej decyzji).

22 W siódmej kolejności Komisja dokonała na podstawie części D komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r. obniżki kwoty grzywien o 50% w przypadku Outokumpu, o 20% w przypadku Wieland i o 30% w przypadku grupy KME (motywy 402, 408, 423 zaskarżonej decyzji).

Przebieg postępowania i żądania stron

23 Pismem złożonym w dniu 1 kwietnia 2004 r. w sekretariacie Sądu skarżące wniosły niniejszą skargę.

24 Wskutek zmiany składu izb Sądu sędzia sprawozdawca został przydzielony do ósmej izby, której następnie przekazano niniejszą sprawę.

25 Komisja wniosła w duplice, aby kwota grzywny nałożonej na skarżące została podwyższona z uwagi na okoliczność, że skarżące w replice podważyły niektóre okoliczności faktyczne, które nie zostały zakwestionowane w toku postępowania administracyjnego. Sąd wezwał skarżące do przedłożenia uwag dotyczących tego żądania wzajemnego, co skarżące uczyniły w wyznaczonym terminie.

26 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (ósma izba) postanowił otworzyć procedurę ustną i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu Sądu wezwał strony do przedłożenia określonych dokumentów i skierował do nich pytania na piśmie, na które strony odpowiedziały w wyznaczonym terminie.

27 Podczas rozprawy w dniu 27 lutego 2008 r. wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania pisemne postawione przez Sąd. Podczas tejże rozprawy skarżące wykorzystały na poparcie swych zarzutów dokumenty zawierające między innymi dane statystyczne i wykresy dotyczące wahań cen rur przemysłowych oraz cen miedzi. Komisja sprzeciwiła się wykorzystaniu tych dokumentów, twierdząc, że nie miała możliwości zweryfikowania prawdziwości informacji zawartych w dokumentach i że w każdym razie wspomniane informacje dotyczą okresu innego niż ten, w którym miały miejsce sporne okoliczności faktyczne.

28 Dokumenty złożone przez skarżących podczas rozprawy nie zostały załączone do akt sprawy.

29 Skarżące wnoszą do Sądu o:

— znaczne obniżenie grzywny nałożonej na grupę KME;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania;

— obciążenie Komisji kosztami poniesionymi przez skarżące w związku z ustanowieniem gwarancji bankowej w miejsce zapłaty grzywny do czasu wydania wyroku;

— podjęcie wszelkich środków, jakie Sąd uzna za stosowne.

30 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżących kosztami postępowania;

— podwyższenie kwoty grzywny nałożonej na skarżące.

Co do prawa

31 Na poparcie skargi skarżące podnoszą pięć zarzutów, a każdy z nich dotyczy ustalenia kwoty grzywny, jaka została na nie nałożona. Zarzuty te dotyczą, odpowiednio, nieodpowiedniego uwzględnienia rzeczywistego wpływu kartelu na rynek do celów obliczenia kwoty wyjściowej grzywny, przeprowadzenia nieodpowiedniej oceny rozmiaru właściwego rynku, błędnego podwyższenia grzywny ze względu na czas

trwania naruszenia, nieuwzględnienia okoliczności łagodzących i błędnego zastosowaniu komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r.

32 Na wstępie należy przypomnieć, po pierwsze, że z motywów 290–387 zaskarżonej decyzji wynika, że grzywny za naruszenie zostały nałożone przez Komisję na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, a po drugie, że nawet jeśli Komisja nie odwołuje się wyraźnie w zaskarżonej decyzji do wytycznych dotyczących obliczania grzywien nałożonych na podstawie art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 65 ust. 5 [EWWiS] (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanych dalej „wytycznymi"), jest oczywistym, że ustaliła ona kwotę grzywien na podstawie określonej w nich metody.

33 Chociaż wytycznych nie można uznać za normę prawną, określają one normę postępowania, która stanowi pewną wskazówkę dla praktyki administracyjnej i od której Komisja nie może odstąpić w konkretnym przypadku bez podania powodów, które byłyby zgodne z zasadą równego traktowania (zob. wyrok Trybunału z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie C-397/03 P Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-4429, pkt 91 i przytoczone tam orzecznictwo).

34 Zadaniem Sądu jest zweryfikowanie w ramach kontroli zgodności z prawem grzywien nałożonych w zaskarżonej decyzji, czy Komisja wykonała swe uprawnienia dyskrecjonalne zgodnie z metodą sformułowaną w wytycznych i w zakresie, w jakim Sąd stwierdzi, że Komisja od niej odstąpiła, zweryfikowanie, czy to odejście jest uzasadnione i umotywowane w sposób wystarczający pod względem prawnym. W tej kwestii należy podnieść, że Trybunał potwierdził ważność samej zasady wytycznych, a także metody, która jest w nich wskazana (wyrok Trybunału z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 252–255, 266, 267, 312, 313).

35 Samoograniczenie uprawnień dyskrecjonalnych Komisji wynikające z wydania wytycznych nie jest bowiem niezgodne z utrzymaniem znacznego zakresu uznania Komisji.

Wytyczne zawierają elementy zwiększające elastyczność, przez co umożliwiają Komisji wykonywanie jej uprawnień dyskrecjonalnych w zgodności z przepisami rozporządzenia nr 17, tak jak zinterpretował te przepisy Trybunał (ww. w pkt 34 wyrok w sprawie Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 267).

36 W związku z tym w dziedzinach, w których Komisja zachowała zakres uznania, na przykład w odniesieniu do stopy podwyżki kwoty grzywny z tytułu czasu trwania naruszenia, kontrola zgodności z prawem tej oceny ogranicza się do zweryfikowania, czy nie występuje oczywisty błąd w ocenie (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie T-241/01 Scandinavian Airlines System przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2917, pkt 64, 79).

37 Jednakże zakres uznania Komisji i jego granice, które Komisja wprowadziła, nie stanowią w żadnym razie przeszkody, by sąd wspólnotowy skorzystał ze swego nieograniczonego prawa orzekania (wyrok w Sądu z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawach połączonych T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00 JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2501, pkt 538), które upoważnia go do uchylenia, zmniejszenia lub zwiększenia nałożonej przez Komisję grzywny (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 8 lutego 2007 r. w sprawie C-3/06 P Groupe Danone przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-1331, pkt 60–62; wyrok Sądu z dnia 21 października 2003 r. w sprawie T-368/00 General Motors Nederland i Opel Nederland przeciwko Komisji, Rec. s. II-4491, pkt 181).

W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego nieodpowiedniego uwzględnienia rzeczywistego wpływu kartelu na rynek

Argumenty stron

38 W ramach zarzutu pierwszego skarżące podnoszą, że do celów ustalenia kwoty grzywien w niniejszym przypadku Komisja miała obowiązek uwzględnienia rzeczywistego wpływu kartelu na rynek. Według skarżących zaskarżona decyzja jest wadliwa,

ponieważ Komisja naruszyła wspomniany obowiązek. Czyniąc to, naruszyła także zasadę równego traktowania i zasadę proporcjonalności oraz wytyczne. Ponadto rozumowanie i wniosek zawarte w zaskarżonej decyzji, dotyczące rzeczywistego wpływu kartelu na rynek, są błędne, wewnętrznie sprzeczne i nie są odpowiednio udowodnione.

39 Poza tym skarżące utrzymują, że w niniejszym przypadku Komisja ze względu na przedstawione przez nią uzasadnienie dotyczące nałożenia na skarżące kwoty wyjściowej grzywny trzykrotnie wyższej niż grzywny zastosowane wobec Wieland i Outokumpu była tym bardziej zobowiązana ustalić w odpowiedni sposób rzeczywisty wpływ kartelu na rynek. Skarżące przypominają bowiem, że uzasadnieniem, na jakie powołuje się Komisja w celu wyjaśnienia tego odmiennego traktowania, jest konieczność uwzględnienia szczególnego znaczenia każdego przedsiębiorstwa, a w związku z tym rzeczywistego wpływu jego bezprawnego zachowania na konkurencję. Skarżące uważają za oczywiste, że uzasadnienie to opiera się na przesłance istnienia rzeczywistego wpływu kartelu na rynek. Nałożenie różnych grzywien w zależności od wpływu indywidualnego zachowania spółek biorących udział w naruszeniu jest uzasadnione tylko wtedy, gdy naruszenie jako całość miało rzeczywisty wpływ na rynek.

40 A zatem stanowisko Komisji, zgodnie z którym kartel ze względu na jego wagę przybrał charakter, który uzasadniał kwotę wyjściową grzywny nałożonej na grupę KME, jest bezzasadne i nie może być utrzymane.

41 Skarżące przypominają, że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów przekazały sprawozdanie sporządzone przez spółkę doradczą (zwane dalej „pierwotnym sprawozdaniem"), w którym wykazano brak rzeczywistego wpływu naruszenia na ceny. Ponadto w toku niniejszego postępowania skarżące przedstawiły dwa inne sprawozdania (zwane dalej „pierwszym sprawozdaniem uzupełniającym" i „drugim sprawozdaniem uzupełniającym"), które zostały załączone, odpowiednio, do skargi i do repliki. Te dwa sprawozdania uzupełniające zostały zredagowane przez dwie osoby spośród autorów pierwotnego sprawozdania i potwierdzają wnioski tegoż sprawozdania.

42 Odsyłając do motywów 299, 300 i 314 zaskarżonej decyzji, skarżące utrzymują, że podejście Komisji jest wewnętrzne sprzeczne, ponieważ twierdzenie przez Komisję z jednej strony, że niemożliwe było określenie wpływu kartelu na ceny, a z drugiej strony sformułowanie wniosku, że w rzeczywistości miał on wpływ na ceny, jest pozbawione logiki.

43 Skarżące twierdzą, że w świetle zbieżności w czasie podwyżek cen i wzrostu popytu, na którą zwraca uwagę Komisja, powinna ona była przeprowadzić analizę empiryczną. W przypadku braku odpowiedniego badania ekonometrycznego Komisja powinna była stwierdzić, że niemożliwe jest ustalenie a priori, czy podwyżki cen były wynikiem koordynacji pomiędzy przedsiębiorstwami, czy też zostały one w pełni spowodowane wzrostem popytu.

44 Zresztą skarżące uważają, że twierdzenia przedstawione przez Komisję w stosunku do pierwotnego sprawozdania są błędne. Odnoszą się one głównie do dwóch sprawozdań uzupełniających i stwierdzają, że w analizie zawartej w pierwotnym sprawozdaniu słusznie wskazano, że kartel nie miał żadnego rzeczywistego wpływu na wahania cen.

45 Wreszcie skarżące podnoszą, odwołując się do argumentów przedstawionych w ramach zarzutu czwartego, że akta sprawy zawierają przykłady nieprzestrzegania tajnych porozumień i że wprowadzały one kartel w życie w sposób ograniczony.

46 Skarżące stwierdzają zatem, że kwota wyjściowa grzywny powinna była zostać ustalona na poziomie dolnej granicy skali grzywien mających zastosowanie do naruszeń o charakterze kartelu i powinna była być niższa od trzykrotności kwoty wyjściowej grzywien ustalonych dla Wieland i Outokumpu.

47 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu.

48 Podnosi między innymi, że skarżące nie podważyły ani w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, ani w skardze, trzech z czterech ustalonych przez Komisję aspektów dotyczących wpływu naruszenia na rynek, czyli wpływu na przedstawione klientom oferty dotyczące cen i wielkości sprzedaży, wprowadzania uzgodnionych podwyżek cen i stabilizacji udziałów w rynku.

49 Komisja podkreśla, że te trzy aspekty zostały podważone przez skarżące po raz pierwszy w replice, co stanowi nowy zarzut i jest w konsekwencji niedopuszczalne na mocy art. 48 § 2 regulaminu. Komisja podnosi także, że wymienione wyżej okoliczności faktyczne zostały przytoczone w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów wśród znamion naruszenia. Komisja utrzymuje, że przyznając skarżącym obniżkę o 30% kwoty grzywny, uwzględniła między innymi okoliczność, że nie podważyły one wspomnianych okoliczności faktycznych w toku postępowania administracyjnego. Podkreśla, że nie przyznałaby tej obniżki, gdyby skarżące podważyły je w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. W konsekwencji Komisja zwraca się do Sądu o podwyższenie kwoty grzywny nałożonej na skarżące.

50 Komisja podnosi także zarzut niedopuszczalności wobec drugiego sprawozdania uzupełniającego. Według niej sprawozdanie to jest niedopuszczalne na mocy art. 48 § 1 regulaminu. Ze względu na fakt, że przedstawione przez Komisję w odpowiedzi na skargę uwagi krytyczne w odniesieniu do wcześniejszych obliczeń nie zostały odparte, autorzy drugiego sprawozdania uzupełniającego usiłowali bowiem odwołać się do szeregu nowych obliczeń w celu zastąpienia tych, które zostały zawarte w pierwszym sprawozdaniu uzupełniającym. Według Komisji drugie sprawozdanie uzupełniające także należy odrzucić na mocy art. 44 § 1 lit. c) regulaminu, ponieważ mimo że znajduje się ono w załączniku, zawiera argumenty, które odpowiadają co do istoty argumentom przedstawionym przez Komisję w odpowiedzi na skargę.

Ocena Sądu

51 W pierwszej kolejności należy orzec w przedmiocie zarzutów niedopuszczalności podniesionych przez Komisję, a także w przedmiocie żądania wzajemnego.

52 Przede wszystkim w odniesieniu do podważenia „trzech z czterech aspektów wpływu kartelu na rynek" należy stwierdzić, że skarżące w skardze podważyły wniosek Komisji, zgodnie z którym naruszenie miało rzeczywisty i ogólny wpływ na rynek Stwierdziły one, że kartel nie miał żadnego istotnego wpływu na ceny i utrzymywały, że stabilizacja udziałów w rynku i wprowadzenie podwyżek cen nie mogą mieć znaczenia dla wykazania rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek.

53 Należy stwierdzić, że skarżące przedstawiły tę argumentację w replice, odpowiadając na zawarte w odpowiedzi na skargę stwierdzenie Komisji, iż w skardze nie podważono trzech z czterech aspektów wpływu kartelu na rynek. W związku z tym zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję w tym kontekście jest w sposób oczywisty bezzasadny, a jej żądanie wzajemne jest w związku z tym niedopuszczalne.

54 W odniesieniu do kwestii, czy drugie sprawozdanie uzupełniające stanowi dopuszczalny dowód, należy przypomnieć, że na mocy art. 48 § 1 regulaminu strony mogą wskazać nowe dowody na poparcie swojej argumentacji w replice i w duplice, uzasadniając opóźnienie w ich wskazaniu. Jednakże przepis ten dotyczy wskazania nowych dowodów i powinien być interpretowany w świetle art. 66 § 2 wspomnianego regulaminu, który przewiduje wyraźnie, że dopuszcza się przedstawienie dowodów przeciwnych oraz rozszerzenie środków dowodowych (wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 1998 r. w sprawie C-185/95 P Baustahlgewebe przeciwko Komisji, Rec. s. I-8417, pkt 72; wyrok Sądu z dnia 12 września 2007 r. w sprawie T-448/04 Komisja przeciwko Trends, niepublikowany w Zbiorze, pkt 52).

55 W niniejszym przypadku dwie analizy ekonomiczne, czyli pierwotne sprawozdanie i pierwsze sprawozdanie uzupełniające, zostały dołączone do skargi w celu poparcia stwierdzenia skarżącej, że naruszenie nie miało żadnego wpływu na rynek. W odpowiedzi na skargę Komisja przedstawiła argumenty mające na celu wykazanie, że zarówno metoda, jak i sposoby pomiaru zastosowane w pierwotnym sprawozdaniu i pierwszym sprawozdaniu uzupełniającym były nieprawidłowe, a ich rzetelność niepewna i że w każdym razie wyniki tych sprawozdań nie stały w sprzeczności ze stwierdzeniem wpływu kartelu na ceny.

56 W związku z tym drugie sprawozdanie uzupełniające, którego celem jest odparcie wyżej wymienionych zarzutów Komisji, nie może stanowić nowego wniosku dowodowego, jak twierdzi Komisja, ale odpowiada rozszerzeniu dowodów przedstawionych przez skarżących w skardze i odnoszących się do braku wpływu kartelu na ceny.

57 W odniesieniu do zarzutu Komisji, zgodnie z którym drugie sprawozdanie uzupełniające, mimo że zostało zamieszczone w załączniku, zawiera argumenty, które odpowiadają co do istoty argumentom przedstawionym przez nią w odpowiedzi na skargę, należy przypomnieć, że nie do Sądu należy poszukiwanie i odnajdywanie w załącznikach zarzutów i argumentów, które mogłyby być podstawą skargi, albowiem załączniki spełniają funkcję wyłącznie dowodową i dokumentacyjną (zob. wyrok Sądu z dnia 17 września 2007 r. w sprawie T-201/04 Microsoft przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3601, pkt 94 i przytoczone tam orzecznictwo).

58 W niniejszym przypadku skarżące w replice odrzuciły, częściowo jako bezskuteczne, a częściowo jako bezzasadne, zastrzeżenia Komisji wobec obydwóch sprawozdań załączonych do skargi. W tym kontekście skarżące w replice stwierdziły, że nawet uwzględniając wysunięte przez Komisję zastrzeżenia o charakterze metodologicznym, wyniki wspomnianych sprawozdań pozostają takie same, czyli dowodzą braku wpływu kartelu na ceny. Podniosły one również, że interpretacja przez Komisję niektórych danych zawartych w dwóch wyżej wymienionych sprawozdaniach jest błędna pod względem statystycznym.

59 Sąd stwierdza, że drugie sprawozdanie uzupełniające nie zawiera nowych argumentów prawnych, ale wspiera za pośrednictwem nowych metod obliczania i odniesień ekonometrycznych twierdzenia sformułowane w replice. Z powyższego wynika, że wszystkie dowody i twierdzenia przedstawione przez skarżące w ramach pierwszego zarzutu należy uznać za dopuszczalne.

60 W odniesieniu do zasadności niniejszego zarzutu należy podnieść, że skarżące podważają w nim zarówno dokonaną przez Komisję ocenę wagi naruszenia (zob. pkt 12 i 13 powyżej), jak odmienne traktowanie, jakie Komisja zastosowała na podstawie udziałów w rynku przedsiębiorstw, które popełniły naruszenie (zob. pkt 16 powyżej).

61 W odniesieniu najpierw do odmiennego traktowania przedsiębiorstw, które popełniły naruszenie, w zawartym w zaskarżonej decyzji uzasadnieniu odnoszącym się do tej kwestii Komisja powołała się między innymi na konieczność uwzględnienia „szczególnego znaczenia każdego przedsiębiorstwa, a zatem rzeczywistego wpływu jego bezprawnego zachowania na konkurencję" (motyw 322 zaskarżonej decyzji). Jednakże należy podkreślić, że nawet w przypadku braku dowodu rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek Komisja ma prawo przyznać odmienne traktowanie w zależności od udziałów w danym rynku, jak to uczyniła w motywach 326–329 zaskarżonej decyzji.

62 Z orzecznictwa wynika bowiem, że udział każdego przedsiębiorstwa w rynku będącym przedmiotem ograniczającej praktyki stanowi okoliczność obiektywną, która pozwala na dokładne określenie odpowiedzialności każdego przedsiębiorstwa w odniesieniu do potencjalnej szkodliwości tej praktyki dla normalnej konkurencji (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1181, pkt 197).

63 Podobnie w odniesieniu do oceny wagi naruszenia należy także podnieść, że nawet jeśli Komisja nie dowiodłaby, że kartel miał rzeczywisty wpływ na rynek, nie miałoby to

znaczenia dla kwalifikacji naruszenia jako „bardzo poważnego" i w związku z tym dla ustalenia kwoty grzywny.

64 W tym względzie należy stwierdzić, że ze wspólnotowego systemu sankcji za naruszenie reguł konkurencji, wprowadzonego przez rozporządzenie nr 17, tak jak jest on interpretowany w orzecznictwie, wynika, że kartele z uwagi na ich charakter powinny być karane najwyższymi grzywnami. Ich ewentualny rzeczywisty wpływ na rynek, a zwłaszcza kwestia zakresu, w jakim ograniczenie konkurencji pozwoliło określonym przedsiębiorstwom uzyskać poziom cen rynkowych wyższy od poziomu, który byłby osiągnięty przy braku kartelu, nie jest kryterium rozstrzygającym dla ustalenia poziomu grzywien [zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 7 czerwca 1983 r. w sprawach połączonych od 100/80 do 103/80 Musique diffusion française i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 1825, pkt 120 i 129; z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie C-219/95 P Ferriere Nord przeciwko Komisji, Rec. s. I-4411, pkt 33; z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-286/98 P Stora Kopparbergs Bergslags przeciwko Komisji, Rec. s. I-9925, pkt 68–77; z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawie C-407/04 P Dalmine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-829, pkt 129, 130; ww. w pkt 62 wyrok w sprawie Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, pkt 225; zob. także opinię rzecznika generalnego J. Mischo w sprawie C-283/98 P Mo och Domsjö przeciwko Komisji (wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r.) Rec. s. I-9855, I-9858, pkt 95–101].

65 Należy dodać, że z wytycznych wynika, że porozumienia lub uzgodnione praktyki mające między innymi na celu, jak w niniejszej sprawie, ustalenie cen i podział klientów mogą zostać zakwalifikowane jako „bardzo poważne" wyłącznie na podstawie ich charakteru, przy czym nie ma potrzeby charakteryzowania takiego zachowania szczególnym wpływem na rynek lub zakresem geograficznym rynku. Wniosek ten poparty jest faktem, że o ile opis „poważnych" naruszeń wyraźnie wspomina o wpływie na rynek oraz skutkach wywoływanych na dużych obszarach wspólnego rynku, to opis „bardzo poważnych" naruszeń nie zawiera żadnego wymogu rzeczywistego wpływu na rynek ani skutków dotyczących określonego obszaru (wyrok Sądu z dnia 25 października 2005 r. w sprawie T-38/02 Groupe Danone przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4407, pkt 150).

66 Ponadto Sąd uważa, że Komisja wykazała w sposób wystarczający pod względem prawnym rzeczywisty wpływ kartelu na właściwy rynek.

67 W tym kontekście należy podkreślić, że założenie skarżących, zgodnie z którym Komisja w przypadku, gdyby powoływała się na rzeczywisty wpływ kartelu na rynek w celu ustalenia kwoty grzywny, byłaby zobowiązania do wykazania w sposób naukowy istnienia rzeczywistego wpływu ekonomicznego na rynek oraz związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy wpływem a naruszeniem, zostało odrzucone w orzecznictwie.

68 Sąd wielokrotnie bowiem orzekł, że rzeczywisty wpływ kartelu na rynek należy uznać za dostatecznie wykazany, jeżeli Komisja jest w stanie przedstawić konkretne i wiarygodne dane, które wskazują z wystarczającym prawdopodobieństwem, że kartel miał wpływ na rynek (zob. między innymi ww. w pkt 36 wyrok Sądu w sprawie Airlines System przeciwko Komisji, pkt 122; wyroki Sądu z dnia 27 września 2006 r.: w sprawie T-59/02 Archer Daniels Midland przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3627, pkt 159–161; w sprawie T-43/02 Jungbunzlauer przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3435, pkt 153–155; w sprawie T-329/01 Archer Daniels Midland przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3255, pkt 176–178; w sprawie T-322/01 Roquette Frères przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3137, pkt 73–75).

69 W tym względzie należy zauważyć, że skarżące nie podważyły prawdziwości przedstawionych w pkt 13 powyżej okoliczności faktycznych, na których Komisja oparła się w celu stwierdzenia istnienia rzeczywistego wpływu kartelu na rynek, a mianowicie faktu, że w okresie realizacji w niewielkim stopniu tajnego porozumienia ceny spadły, a w innych okresach znacznie wzrosły, wprowadzenia w życie systemu wymiany danych odnoszących się do wielkości sprzedaży i poziomów cen, istotnego udziału w rynku, jaki posiadają wszyscy członkowie kartelu, oraz okoliczności, że odnośne udziały w rynku uczestników kartelu pozostały w całym okresie naruszenia względnie stabilne. Skarżące jedynie podniosły, że na podstawie wspomnianych okoliczności faktycznych nie można wykazać, że rozpatrywane naruszenie miało rzeczywisty wpływ na rynek.

70 Tymczasem z orzecznictwa wynika, że Komisja może ze wskazówek przywołanych w punkcie poprzednim wywieść, że naruszenie miało rzeczywisty wpływ na rynek (zob. podobnie ww. w pkt 68 wyroki: w sprawie Jungbunzlauer przeciwko Komisji, pkt 159; w sprawie Roquette Frères przeciwko Komisji, pkt 78; z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-59/02 Archer Daniels Midland przeciwko Komisji, pkt 165;

w sprawie T-329/01 Archer Daniels Midland przeciwko Komisji, pkt 181; wyrok Sądu z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawach połączonych od T-259/02 do T-264/02 i T-271/02 Raiffeisen Zentralbank Österreich i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5169, pkt 285–287).

71 W odniesieniu do argumentu skarżących, zgodnie z którym akta sprawy zawierają przykłady nieprzestrzegania tajnych porozumień, należy podnieść, że okoliczność, że porozumienia nie zawsze były przez członków kartelu przestrzegane, nie wystarcza, by wykluczyć wpływ na rynek (zob. podobnie ww. w pkt 65 wyrok Sądu w sprawie Groupe Danone przeciwko Komisji, pkt 148).

72 Argumenty, które skarżące opierają na ich własnym zachowaniu, także nie mogą być uwzględnione. Rzeczywiste zachowanie przedsiębiorstwa, które jakoby miało miejsce, nie ma bowiem znaczenia przy ocenie wpływu kartelu na rynek, ponieważ należy uwzględnić tylko skutki wynikające z całości naruszenia (wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-224/00 Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Rec. s. II-2597, pkt 167). Podobnie nie można zarzucać Komisji, że w motywie 303 zaskarżonej decyzji stwierdziła, że pierwotne sprawozdanie nie umożliwia obalenia jej wniosków dotyczących rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek. Zawarta w nim analiza ekonometryczna dotyczy bowiem jedynie danych liczbowych odnoszących się do skarżących.

73 W świetle całości powyższych rozważań należy zatem oddalić niniejszy zarzut jako bezzasadny.

74 Poza tym Sąd w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania i uwzględniwszy powyższe rozważania, uznaje, że nie należy podważać przeprowadzonej przez Komisję oceny kwoty wyjściowej grzywny ustalonej na podstawie wagi naruszenia.

W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego nieodpowiedniej oceny rozmiaru sektora, na który miało wpływ naruszenie

Argumenty stron

75 W drugim zarzucie skarżące podnoszą, że Komisja, przyjmując, że wartość właściwego rynku wynosi 288 milionów EUR, wyolbrzymiła jego rozmiar, a w konsekwencji wagę naruszenia, co doprowadziło do nałożenia nadmiernej grzywny. Skarżące twierdzą także, że podejście przyjęte przez Komisję narusza zasadę równego traktowania.

76 Na wstępie skarżące zauważają, że w sektorze rur przemysłowych całkowita cena produktów składa się zwykle z ceny miedzi, opartej na notowaniu na London Metal Exchange (giełdzie metali w Londynie, zwanej dalej „LME"), i kosztu przetworzenia, który odpowiada wartości dodanej przez producenta (zwanej dalej „marżą za przetworzenie"). Surowca koniecznego do produkcji rur przemysłowych dostarcza albo klient, albo sam producent rur przemysłowych, który fakturuje go wówczas w cenie całkowitej.

77 Według skarżących rozmiar właściwego rynku jest istotnym czynnikiem przy ustalaniu kwoty wyjściowej grzywny. Niemniej jednak skarżące twierdzą, że w niniejszym przypadku Komisja określiła kwotę wyjściową grzywny na podstawie rozmiaru właściwego rynku.

78 Skarżące uważają, że jako producenci rur przemysłowych nie mają żadnego wpływu na cenę surowca, czyli miedzi, która stanowi około dwóch trzecich końcowej ceny płaconej przez ich klientów. W tym względzie skarżące przypominają, że cena metalu jest określana poprzez codzienne notowania na LME i że zaopatrując się w ten metal, wykonują one jedynie wskazówki nabywców rur przemysłowych. W związku z tym to

klienci określają cenę metalu. W konsekwencji cena metalu jest wyłącznie elementem, który należy przerzucić na klientów. Wahania cen metalu nie mają wpływu na rentowność skarżących. W konsekwencji rzeczywiste znaczenie ekonomiczne danego rynku jest ograniczone do marży za przetworzenie.

79 Ponadto pojęcie obrotu całkowitego, jaki należy uwzględnić do celów ustalenia górnej granicy 10% na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, niekoniecznie jest w niniejszym przypadku istotne, ponieważ Komisja i sądy wspólnotowe mają swobodę interpretacji w sposób odmienny pojęcia obrotów w kontekście obliczania rozmiaru danego rynku. Wielkość obrotów jest bowiem nieprecyzyjnym wskaźnikiem rozmiaru rynku produktów. W niektórych przypadkach inne elementy mogą zatem umożliwić Komisji dokonanie bardziej precyzyjnej oceny rozmiaru rynku.

80 Odwołując się do wymienionych powyżej względów, skarżące utrzymują, że Komisja przy dokonywaniu oceny rozmiaru właściwego rynku powinna była odjąć około dwie trzecie od całkowitej ceny rozpatrywanych produktów, co doprowadziłoby do ustalenia niższej kwoty wyjściowej grzywny. Skarżące stwierdzają, że nie odejmując ceny miedzi od wartości obrotu na właściwym rynku, Komisja nie uwzględniła rzeczywistości gospodarczej na rynku i ustaliła zbyt wysoką kwotę wyjściową grzywny w stosunku do wagi naruszenia, naruszając w ten sposób art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz wytyczne.

81 Według skarżących okoliczność, że kartel, poza tajnym porozumieniem dotyczącym marży za przetworzenie i innymi czynnikami handlowymi, obejmował także podział rynku i klientów, a także niezgodną z prawem wymianę informacji, nie może mieć wpływu na ważność ich stwierdzenia, zgodnie z którym rozmiar właściwego rynku powinien w ramach oceny kwoty wyjściowej grzywny być oceniany wyłącznie na podstawie wielkości obrotów odpowiadających marży za przetworzenie.

82 Poza tym skarżące twierdzą, że aby sankcja była odstraszająca, powinna być związana z zyskami generowanymi przez kartel i że w niniejszym przypadku zyski członków kartelu nie zależą od ceny metalu, ale wyłącznie od marży za przetworzenie rur. Ponadto formalistyczne podejście Komisji prowadzi do bardziej surowego potraktowania podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na rynkach stanowiących kolejne ogniwa po rynku produkcji w stosunku do przedsiębiorstw prowadzących działalność na rynkach stanowiących ogniwa wcześniejsze w stosunku do tegoż rynku. Podobnie jest w przypadku podmiotów gospodarczych dokonujących przetworzenia kosztownych surowców w stosunku do tych, którzy przekształcają tanie surowce.

83 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu podniesionego przez skarżące. Poza tym podnosi w duplice, że skarżące podważyły po raz pierwszy w replice niektóre wnioski zawarte w zaskarżonej decyzji dotyczące rozszerzenia porozumienia cenowego na sposoby zapłaty i dostawy, a także na składy konsygnacyjne. Komisja podnosi także, że przyznając grupie KME obniżkę o 30% kwoty grzywny na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, uwzględniła między innymi okoliczność, że grupa ta nie podważyła wspomnianych wniosków. W związku z powyższym Komisja zwraca się do Sądu o uznanie wyżej wymienionych argumentów za niedopuszczalne oraz w każdym razie o podwyższenie w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania kwoty grzywny nałożonej na grupę KME.

Ocena Sądu

84 Na wstępie należy stwierdzić, że nie ma potrzeby orzekania ani w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności skargi, ani w przedmiocie żądania wzajemnego, podniesionych przez Komisję. Skarżące odpowiadając podczas rozprawy na pytania Sądu, wyraźnie bowiem stwierdziły, że rozpatrywany kartel obejmował sposoby zapłaty i dostawy, a także składy konsygnacyjne. W każdym razie należy stwierdzić, że zarzut niedopuszczalności skargi jest bezzasadny, a żądanie wzajemne niedopuszczalne, ponieważ z akt sprawy wynika, że teza, iż naruszenie miało wpływ jedynie na rynek usług przetwarzania, była utrzymywana przez skarżące zarówno w toku postępowania administracyjnego, jak i w skardze.

85 W odniesieniu do istoty sprawy należy najpierw podkreślić, że metoda przedstawiona w wytycznych, które zostały zastosowane przez Komisję w zaskarżonej decyzji (zob. pkt 32 powyżej), opiera się na ryczałcie, zgodnie z którym ogólna kwota wyjściowa grzywny, określona na podstawie wagi naruszenia, jest obliczana z uwzględnieniem charakteru naruszenia, jego rzeczywistego wpływu na rynek, tam gdzie może to być zmierzone, oraz rozmiaru właściwego rynku geograficznego (pkt 1 A akapit pierwszy wytycznych). W związku z tym ogólna kwota wyjściowa grzywny jest dostosowana do każdego uczestnika naruszenia w zależności w szczególności od jego wielkości.

86 Ponadto do celów ustalenia kwoty wyjściowej grzywny Komisja może uwzględnić rozmiar właściwego rynku, jednak nie jest do tego zobowiązana (wyrok Sądu z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie T-15/02 BASF przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-497, pkt 134; ww. w pkt 68 wyrok Sądu w sprawie Roquette Frères przeciwko Komisji, pkt 149, 150).

87 Jednakże z zaskarżonej decyzji wyraźnie wynika, że Komisja w niniejszym przypadku postanowiła w przeprowadzonej przez nią ocenie wagi rozpatrywanego naruszenia uwzględnić rozmiar rynku rur przemysłowych w EOG. Mimo że Komisja już stwierdziła na podstawie charakteru naruszenia, że było ono w rozumieniu wytycznych „bardzo poważne" (motyw 294), określiła bowiem w zaskarżonej decyzji wagę naruszenia, a w konsekwencji ogólną kwotę wyjściowa grzywny, biorąc pod uwagę rzeczywisty wpływ kartelu na rynek (motywy 295–314), rozmiar właściwego rynku geograficznego (motywy 315–317) oraz okoliczność, że sektor, w którym dokonano naruszenia, jest istotnym rynkiem, którego wartość w EOG jest szacowana na 288 milionów EUR (motywy 318, 319).

88 O ile do celów oceny wagi naruszenia i ustalenia kwoty wyjściowej grzywny rozmiar właściwego rynku stanowił tylko jeden z czynników uwzględnionych przez Komisję w zaskarżonej decyzji, to jednak w rzeczywistości Komisja określiła wspomnianą kwotę na podstawie tego rozmiaru. W związku z tym należy oddalić twierdzenie Komisji, zgodnie z którym kwota wyjściowa grzywny nałożonej na skarżące niekoniecznie byłaby niższa od 35 milionów EUR, gdyby od wielkości obrotów odjęto cenę miedzi.

89 W konsekwencji należy zbadać, czy Komisja, dokonując oceny rozmiaru właściwego rynku, niesłusznie uwzględniła cenę miedzi.

90 W tym względzie skarżące twierdzą, po pierwsze, że cena miedzi nie jest kontrolowana przez producentów rur przemysłowych, ponieważ jest ona ustalana według notowań na LME, a po drugie, że to sami nabywcy rur przemysłowych decydują, po jakiej cenie metal jest kupowany. Skarżące podkreślają także, że wahania cen metalu nie mają żadnego wpływu na osiągane przez nie zyski.

91 Należy jednak stwierdzić, że nie istnieje żaden uzasadniony powód, by wielkość obrotów na właściwym rynku obliczać z wykluczeniem określonych kosztów produkcji. Jak słusznie podniosła Komisja — we wszystkich sektorach przemysłowych istnieją koszty dotyczące produktu końcowego, których producent nie może kontrolować, a które jednak stanowią zasadniczy element całej jego działalności i w związku z tym nie mogą być wykluczone z wielkości obrotów przy ustalaniu kwoty wyjściowej grzywny (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 Cimenteries CBR i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-491, pkt 5030, 5031). Okoliczność, że cena miedzi stanowi znaczną część ceny końcowej rur przemysłowych lub że ryzyko wahania cen jest znacznie wyższe niż w przypadku innych surowców, nie prowadzi do podważenia tego wniosku.

92 Wreszcie w odniesieniu do różnych twierdzeń skarżących, w których utrzymują one, że zamiast odwoływać się do kryterium wielkości obrotów właściwego rynku, w świetle odstraszającego celu grzywien i zasady równego traktowania bardziej stosowne byłoby ustalenie kwoty grzywny na podstawie rentowności właściwego sektora lub wartości dodanej z nim związanej, należy stwierdzić, że są one nieistotne. W tym względzie

należy przede wszystkim stwierdzić, że waga naruszenia jest określana na podstawie wielu czynników, które Komisja ocenia, dysponując zakresem uznania (wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawach połączonych T-101/05 i T-111/05 BASF przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4949, pkt 65), a ponieważ nie została ustalona wiążąca lub wyczerpująca lista kryteriów, które należy obowiązkowo uwzględnić (ww. w pkt 64 wyrok w sprawie Dalmine przeciwko Komisji, pkt 129), nie jest zadaniem sądu wspólnotowego, lecz Komisji, dokonanie w ramach jej zakresu uznania i zgodnie z ograniczeniami wynikającymi z zasady równego traktowania i rozporządzenia nr 17 wyboru czynników i danych liczbowych, jakie uwzględni w celu wprowadzenia w życie polityki zapewniającej poszanowanie zakazów, o których mowa w art. 81 WE.

93 Następnie jest bezsporne, że wielkość obrotów przedsiębiorstwa lub rynku jest w sposób nieunikniony nieprecyzyjnym i niedoskonałym czynnikiem oceny wagi naruszenia. Odwołanie się do tego kryterium nie umożliwia bowiem dokonania rozróżnienia ani pomiędzy sektorami o wysokiej wartości dodanej a sektorami o niskiej wartości dodanej, ani pomiędzy przedsiębiorstwami rentownymi a tymi, które osiągają mniejsze zyski. Jednakże wielkość obrotów pomimo jej przybliżonego charakteru jest obecnie uważana zarówno przez prawodawcę wspólnotowego, jak i przez Komisję i Trybunał za odpowiednie kryterium do oceny rozmiaru i siły gospodarczej danych przedsiębiorstw w ramach prawa konkurencji [zob. między innymi ww. w pkt 64 wyrok w sprawie Musique diffusion française i in. przeciwko Komisji, pkt 121; art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, motyw 10 i art. 14 i 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz.U. L 24, s. 1)].

94 W świetle całości powyższych rozważań należy stwierdzić, że Komisja słusznie uwzględniła cenę miedzi do celów ustalenia rozmiaru właściwego rynku.

W przedmiocie zarzutu trzeciego dotyczącego błędnego podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny z uwagi na czas trwania naruszenia

Argumenty stron

95 Skarżące podnoszą co do zasady, że podwyższając kwotę wyjściową nałożonej na nie grzywny o 10% za każdy rok uczestnictwa w kartelu, Komisja naruszyła wytyczne, a także zasady równego traktowania i proporcjonalności, ponieważ nie uwzględniła zmiennej intensywności działalności kartelu w czasie jego trwania.

96 W tym względzie zauważają, że podwyższenie kwoty grzywny o 10% za każdy rok naruszenia stanowi maksymalne podwyższenie, jakie Komisja może zastosować na podstawie wytycznych w przypadku naruszeń długotrwałych. W związku z tym podwyższenie kwoty grzywny z tytułu czasu trwania naruszenia nie ma charakteru mechanicznego, ale powinno być proporcjonalne do rzeczywistego i obiektywnego wpływu naruszenia na konsumentów.

97 Skarżące podkreślają, że z uwagi na okoliczność, że Komisja może odwołać się do pojęcia „jednolitego i ciągłego naruszenia" w przypadku karteli złożonych, aby rozszerzyć odpowiedzialność na przedsiębiorstwa, które nie uczestniczyły bezpośrednio we wszystkich działaniach składających się na cały kartel, niezbędne staje się dostosowanie podwyższenia grzywny z tytułu czasu trwania na podstawie ewentualnych okresów ograniczonej działalności kartelu.

98 Okoliczności faktyczne niniejszego przypadku nie uzasadniają zastosowania podwyższenia kwoty grzywny o 10% za każdy rok uczestnictwa w kartelu, ponieważ po pierwsze, rozpatrywany kartel nie miał żadnego istotnego wpływu na ceny, a po drugie, intensywność działalności kartelu zmieniała się w czasie trwania naruszenia, jak to skądinąd wskazała Komisja w wielu motywach zaskarżonej decyzji.

99 Komisja wnosi o oddalenie niniejszego zarzutu.

Ocena Sądu

100 Należy przypomnieć, że podwyższenie grzywny z uwagi na czas trwania naruszenia nie jest ograniczone do przypadku, w którym istniałby bezpośredni związek pomiędzy czasem trwania a większą szkodą wyrządzoną celom wspólnotowym wyznaczonym przez reguły konkurencji (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 30 września 2003 r. w sprawie T-203/01 Michelin przeciwko Komisji, Rec. s. II-4071, pkt 278 i przytoczone tam orzecznictwo).

101 Poza tym z wytycznych wynika, że Komisja nie ustaliła żadnego pokrywania się ani żadnej wzajemnej zależności pomiędzy oceną wagi naruszenia a oceną czasu trwania naruszenia.

102 Przeciwnie, w pierwszej kolejności z ogólnej systematyki wytycznych wynika, że przewidują one ocenę wagi naruszenia jako takiej do celów ustalenia ogólnej kwoty

wyjściowej grzywny. W drugiej kolejności waga naruszenia jest analizowana w oparciu o cechy danego przedsiębiorstwa, zwłaszcza jego rozmiar i pozycję na właściwym rynku, co może prowadzić do wyważenia kwoty wyjściowej grzywny, podziału przedsiębiorstw na kategorie i ustalenia szczególnej kwoty wyjściowej. W trzeciej kolejności czas trwania naruszenia jest uwzględniany do ustalenia kwoty podstawowej, a w czwartej kolejności wytyczne przewidują uwzględnienie okoliczności obciążających i łagodzących umożliwiających dostosowanie kwoty grzywny, zwłaszcza na podstawie aktywnej lub pasywnej roli danych przedsiębiorstw naruszeniu.

103 Z powyższego wynika, że zwykły fakt, że Komisja zastrzegła sobie możliwość podwyższenia kwoty grzywny za każdy rok naruszenia, które w odniesieniu do długotrwałych naruszeń może wynieść do 10% kwoty ustalonej na podstawie wagi naruszenia, w żaden sposób nie zobowiązuje jej ustalenia stopy tej podwyżki w zależności od natężenia działalności kartelu lub jego skutków, a nawet wagi naruszenia. Do Komisji należy bowiem dokonanie w ramach przysługującego jej zakresu uznania (zob. pkt 36 powyżej) wyboru stopy podwyżki, którą zamierza zastosować z tytułu czasu trwania naruszenia.

104 W niniejszym przypadku Komisja w motywach 335 i 340 zaskarżonej decyzji stwierdziła, że grupa KME uczestniczyła w naruszeniu przez dwanaście lat i dziesięć miesięcy, co stanowi długi okres w rozumieniu wytycznych, i w konsekwencji podwyższyła kwotę grzywny o 125%. Czyniąc to, Komisja nie odeszła od zasad, jakie sobie wyznaczyła w wytycznych. Zresztą Sąd uważa, że ta podwyżka o 125% nie jest w okolicznościach niniejszego przypadku w sposób oczywisty nieproporcjonalna.

105 Z całości powyższych rozważań wynika, że zarzut dotyczący podwyższenia kwoty grzywny z tytułu czasu trwania naruszenia należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu czwartego dotyczącego nieuwzględnienia pewnych okoliczności łagodzących

Argumenty stron

106 W ramach zarzutu czwartego skarżące podnoszą cztery twierdzenia i utrzymują, że Komisja naruszyła pkt 3 wytycznych, pomijając pewne okoliczności łagodzące.

107 W pierwszej kolejności skarżące podnoszą, że chociaż nie powstrzymywały się w sposób systematyczny od wprowadzania spornych porozumień w życie, to realizowały je w sposób ograniczony, co powinno stanowić okoliczność łagodzącą.

108 W drugiej kolejności skarżące utrzymują, że Komisja niesłusznie nie uwzględniła okoliczności, że natychmiastowo i dobrowolnie zaprzestały dokonywania naruszeń po przeprowadzeniu kontroli przez Komisję.

109 W trzeciej kolejności skarżące twierdzą, że Komisja niesłusznie odmówiła zakwalifikowania trudnej sytuacji gospodarczej w sektorze rur przemysłowych jako okoliczności łagodzącej. Czyniąc to, naruszyła zasadę równego traktowania i znacznie przekroczyła granice przysługującego jej uznania, ponieważ zastosowała w niniejszej sprawie kryteria surowsze niż te, które są stosowane w sytuacjach porównywalnych. W tym względzie

skarżące odwołują się do wcześniejszych decyzji Komisji, w których trudne warunki gospodarcze uzasadniały obniżenie kwot podstawowych grzywien.

110 W czwartej kolejności skarżące podnoszą, że Komisja z naruszeniem pkt 3 tiret szóste wytycznych, a także zasad słuszności i równego traktowania, nie uwzględniła w sposób odpowiedni w zaskarżonej decyzji wkładu, jaki wniosły one do ustalenia całkowitego czasu trwania naruszenia. Z decyzji Komisji z dnia 10 grudnia 2003 r. dotyczącej postępowania na mocy art. 81 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E-2/37.857 — Nadtlenki organiczne) (Dz.U. 2005, L 110, s. 44) wynika, że na spółkę, która dostarcza Komisji informacje o rozstrzygającym znaczeniu lub która uzupełnia dowody, jakie posiada Komisja w odniesieniu do danych okresów naruszenia, nie należy nakładać grzywny za te okresy.

111 Tymczasem w niniejszym przypadku, przyznając z tego tytułu obniżkę podstawowej kwoty grzywny jedynie na rzecz Outokumpu, Komisja pominęła okoliczność, że skarżące były pierwszymi przedsiębiorstwami, które przekazały dowody o rozstrzygającym znaczeniu dotyczące okresów naruszeń od maja 1988 r. do listopada 1992 r. i od maja 1998 r. do końca 1999 r. Komisja w związku z tym naruszyła zasadę równego traktowania i popełniła błąd, uwzględniając te okresy do celów obliczenia grzywny nałożonej na skarżące.

112 Skarżące podważają dokonaną przez Komisję interpretację przepisów, zgodnie z którą zastosowanie pkt 3 wytycznych jest zarezerwowane dla przedsiębiorstwa, które jako pierwsze ujawnia czas trwania naruszenia, co oznacza, że może być tylko jedno przedsiębiorstwo, które skorzysta z obniżki kwoty grzywny przyznanej z tego tytułu. Nagradzanie za współpracę prowadzącą do wyznaczenia granic czasowych naruszenia, niezależnie od jakości i zakresu informacji oraz dokumentów przekazanych przez przedsiębiorstwo współpracujące, jest sprzeczne z celem, do którego dąży Komisja w tej

dziedzinie, który polega na zapewnieniu, by kartele były wykrywane i zakazywane za pomocą pełnego dostępu do dokumentów, które mają dużą wartość dowodową, i do informacji o rozstrzygającym znaczeniu.

113 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu.

Ocena Sądu

114 Na wstępie należy przypomnieć, że ustalając kwoty grzywien, Komisja musi postępować zgodnie ze swoimi wytycznymi (zob. pkt 33 powyżej). Jednakże wytyczne nie przewidują, że Komisja powinna zawsze odrębnie uwzględnić każdą z okoliczności łagodzących wymienionych w pkt 3 wspomnianych wytycznych, a nie jest ona zobowiązana do automatycznego zastosowania dodatkowej obniżki z tego tytułu, ponieważ stosowność ewentualnego obniżenia grzywny z tytułu okoliczności łagodzących musi być oceniana z ogólnego punktu widzenia z uwzględnieniem ogółu istotnych okoliczności sprawy.

115 Przyjęcie wytycznych nie pozbawiło bowiem doniosłości wcześniejszego orzecznictwa, zgodnie z którym Komisja dysponuje zakresem uznania pozwalającym jej na uwzględnienie lub pominięcie niektórych okoliczności podczas ustalania wysokości grzywien, które zamierza nałożyć, w zależności od okoliczności sprawy. Zatem wobec braku w wytycznych wskazówki o imperatywnym charakterze w odniesieniu do okoliczności łagodzących, które mogą zostać uwzględnione, należy stwierdzić, że Komisja zachowała pewną swobodę przy dokonywaniu całościowej oceny wysokości ewentualnej obniżki grzywien z tytułu okoliczności łagodzących.

116 W odniesieniu do pierwszego twierdzenia należy uznać, że nie można go uwzględnić, ponieważ z orzecznictwa wyraźnie wynika, że aby skorzystać z pkt 3 tiret drugie wytycznych, podmioty, które popełniły naruszenie, muszą być w stanie wykazać, że przyjmowały konkurencyjną postawę na rynku lub iż przynajmniej wyraźnie i w znaczącym stopniu naruszały zobowiązania mające na celu wprowadzenie kartelu w życie, do tego stopnia, iż zakłócały one jego funkcjonowanie oraz że nie wywoływały wrażenia, iż stosują się do porozumienia, zachęcając w ten sposób pozostałe przedsiębiorstwa do wprowadzenia w życie danego kartelu (wyroki Sądu: z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-50/00 Dalmine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2395, pkt 292; z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie T-26/02 Daiichi Pharmaceutical przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-713, pkt 113).

117 Tymczasem w niniejszym przypadku skarżące nie twierdzą, by wyraźnie i w znaczącym stopniu sprzeciwiały się wprowadzaniu w życie rozpatrywanego kartelu do tego stopnia, iż zakłócały one jego funkcjonowanie. W związku z powyższym pierwsze twierdzenie jest bezzasadne.

118 W odniesieniu do drugiego twierdzenia należy przypomnieć, że zgodnie z pkt 3 tiret trzecie wytycznych „zakończenie naruszenia bezzwłocznie po interwencji Komisji (szczególnie gdy prowadzi ona dochodzenie)" zaliczane jest do okoliczności łagodzących. Jednak obniżka grzywny z powodu zaprzestania naruszenia niezwłocznie po pierwszej interwencji Komisji nie jest automatyczna, lecz zależy od oceny okoliczności danego przypadku dokonywanej przez Komisję w ramach jej uznania.

119 W niniejszym przypadku sporne naruszenie wiąże się z tajnym kartelem, którego celem jest ustalanie cen i podział rynku. Ten rodzaj kartelu jest wyraźnie zakazany w art. 81 ust. 1 lit. a) i c) WE i stanowi szczególnie poważne naruszenie. Strony musiały więc mieć świadomość bezprawności swojego zachowania. Tajny charakter kartelu potwierdza fakt, że strony były świadome bezprawnego charakteru swoich działań. Sąd uznaje więc, że zainteresowane strony bez wątpienia popełniły sporne naruszenie umyślnie. Tymczasem Sąd już wyraźnie stwierdził, że zaprzestanie naruszenia popełnionego

umyślnie nie może być uznane za okoliczność łagodzącą w przypadku, gdy zostało nakazane w wyniku interwencji Komisji (wyrok Sądu z dnia 11 marca 1999 r. w sprawie T-157/94 Ensidesa przeciwko Komisji, Rec. s. II-707, pkt 498).

120 W świetle powyższych rozważań należy oddalić twierdzenie skarżących jako bezzasadne.

121 Ponadto Sąd w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania uznaje, że okoliczność, że skarżące zaprzestały rozpatrywanego naruszenia po pierwszej interwencji Komisji, nie uzasadnia w żadnym razie obniżenia kwoty nałożonej na nie grzywny. Zaprzestanie to stanowiło bowiem właściwą i zwyczajną reakcję na interwencję Komisji i nie może więc być porównywane z wartością samodzielnej inicjatywy z ich strony. Podobnie wspomniana okoliczność stanowiła jedynie powrót podmiotu popełniającego naruszenie do zachowania zgodnego z prawem i nie przyczyniła się do zwiększenia skuteczności prowadzonego przez Komisję dochodzenia.

122 W odniesieniu do trzeciego twierdzenia z orzecznictwa wynika, że Komisja nie jest zobowiązana do uznawania w charakterze okoliczności łagodzącej złego stanu finansowego danego sektora. Fakt, że w poprzednich sprawach Komisja wzięła pod uwagę sytuację ekonomiczną sektora jako okoliczność łagodzącą, nie oznacza, że musi nadal przestrzegać tej praktyki. Zasadą jest bowiem, że kartele powstają w momencie, kiedy określony sektor przeżywa trudności (zob. ww. w pkt 62 wyrok w sprawie Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, pkt 345 i przytoczone tam orzecznictwo). W związku z powyższym trzecie twierdzenie należy oddalić.

123 W odniesieniu do czwartego twierdzenia należy na wstępie zaznaczyć, że na podstawie komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r. ani Outokumpu, ani skarżące nie mogą skorzystać z obniżki ostatecznej kwoty nałożonych na nie grzywien o ponad 50%,

ponieważ nie ujawniły one Komisji naruszenia przed przystąpieniem przez nią do przeprowadzania kontroli, która dała jej wystarczający powód, by wszcząć postępowanie w sprawie naruszenia, które zakończyło się wydaniem zaskarżonej decyzji.

124 Jest także bezsporne, że Komisja została powiadomiona po raz pierwszy o całkowitym czasie trwania kartelu w memorandum Outokumpu z dnia 30 maja 2001 r. Na podstawie informacji przekazanych wcześniej przez spółkę Mueller Industries Komisja była w stanie udowodnić jedynie istnienie naruszenia od maja 1994 r. do maja 1998 r. Jednakże skarżące utrzymają, że Komisja mogła ostatecznie udowodnić istnienie kartelu w okresach od maja 1988 r. do listopada 1992 r. i od maja 1998 r. do końca 1999 r. dzięki informacjom, jakie przekazały one Komisji w październiku 2002 r.

125 Ustalając dodatkowy czas trwania naruszenia, Komisja na mocy pkt 1 B wytycznych mogła podwyższyć kwoty wyjściowe grzywien nałożonych na podmioty popełniające naruszenie o 125% zamiast o 40%. W związku z tym przedsiębiorstwa, które przekazały Komisji informacje dotyczące dodatkowego czasu trwania naruszenia ponosiłyby ryzyko, że kwota wyjściowa nałożonych na nie grzywien zostanie podwyższona o dodatkowe 85 punktów procentowych.

126 Jeżeli chodzi o paradoks, jaki wynika z komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r., w tym znaczeniu, że przedsiębiorstwo, do którego znajduje zastosowanie część D wspomnianego komunikatu i które przekazuje Komisji nowe informacje, ponosi ryzyko, że zostanie ukarane w sposób bardziej surowy, niż w przypadku gdyby nie przekazało Komisji informacji, to jego rozwiązanie umożliwia pkt 3 tiret szóste wytycznych, zgodnie z którym „efektywna współpraca przedsiębiorstwa w toku postępowania, poza zakresem stosowania [komunikatu w sprawie współpracy 1996 r.]" może stanowić okoliczność łagodzącą.

127 W niniejszym przypadku stosując pkt 3 tiret szóste wytycznych, nie wymieniwszy jednak tego przepisu, Komisja przyznała w rzeczywistości zwolnienie na rzecz Outokumpu w odniesieniu do dodatkowego czasu trwania kartelu, którego nie uwzględniała przed otrzymaniem memorandum z dnia 30 maja 2001 r. (motyw 386 zaskarżonej decyzji).

128 Należy zatem zbadać, czy Komisja była zobowiązana — albo na mocy pkt 3 tiret szóste wytycznych, albo na mocy zasady równego traktowania — do przyznania obniżki także skarżącym ze względu na informacje, jakie przekazały Komisji ponad szesnaście miesięcy później niż Outokumpu, dotyczące okresów od 1988 r. do 1992 r. i od 1998 r. do 1999 r.

129 W tym względzie należy najpierw przypomnieć, że Komisji przysługuje pewien zakres uznania, jeśli chodzi o uznawanie okoliczności łagodzących (wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-44/00 Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2223, pkt 307).

130 Następnie należy podkreślić, że zgodnie z logiką zwolnienia z grzywny tylko jeden z członków kartelu może z niego skorzystać, biorąc pod uwagę, że celem zwolnienia jest stworzenie klimatu niepewności w ramach karteli, zachęcając do ich ujawniania wobec Komisji. Tymczasem wspomniana niepewność wynika właśnie z faktu, że uczestnicy kartelu wiedzą, że tylko jeden spośród nich będzie mógł skorzystać ze zwolnienia z grzywny, ujawniając pozostałych uczestników naruszenia i narażając ich w ten sposób na wyższe grzywny.

131 W sytuacji takiej jak w niniejszym przypadku, w której Komisja wie, że kartel istnieje, ale nie posiada pewnych zasadniczych informacji, na podstawie których mogłaby ustalić całkowity czas trwania tego naruszenia, jest szczególnie pożądane, by odwołano się do takiego mechanizmu, zwłaszcza w celu zapobieżenia porozumieniu pomiędzy podmiotami popełniającymi naruszanie co do ujawnienia wspomnianych informacji.

132 Taką sytuację należy odróżnić od sytuacji, w której Komisja już posiada dowody, ale zamierza je uzupełnić. W takim przypadku przyznanie obniżki grzywny podmiotom popełniającym naruszenie zamiast zwolnienia z grzywny tylko jednemu przedsiębiorstwu jest uzasadnione faktem, że celem nie jest już ujawnienie okoliczności, która może prowadzić do podwyższenia nałożonej grzywny, ale zebranie możliwie jak największej ilości dowodów, aby wzmocnić zdolność Komisji do ustalenia rozpatrywanych okoliczności faktycznych.

133 W odniesieniu do rzekomego nierównego traktowania Outokumpu i skarżących wystarczy stwierdzić, że podmioty te nie znajdują się w sytuacji porównywalnej, biorąc pod uwagę, że Outokumpu dostarczyła Komisji informacje dotyczące dodatkowego czasu trwania kartelu, wynoszącego osiem i pół roku, o rok wcześniej niż skarżące.

134 W świetle powyższych rozważań czwarte twierdzenie należy oddalić.

135 W konsekwencji należy oddalić niniejszy zarzut w całości.

W przedmiocie zarzutu piątego dotyczącego niewystarczającego obniżenia kwoty grzywny z tytułu komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r.

Argumenty stron

136 Po pierwsze, skarżące porównują ich współpracę, a także obniżkę, jaka została im przyznana w wymiarze 30%, z korzyściami, jakie zostały przyznane podmiotom trzecim

w sprawach wcześniejszych. W tym względzie stwierdzają, że zostały potraktowane w niekorzystny sposób.

137 Po drugie, skarżące uważają, że zważywszy na korzystny wpływ, jaki miała współpraca z ich strony na przebieg dochodzenia, powinny one były skorzystać z obniżki przekraczającej 30% z tytułu części D komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r. W tym względzie podnoszą przede wszystkim, że dobrowolnie przekazały Komisji informacje wykraczające poza zakres informacji, które miały obowiązek ujawnić na mocy art. 11 rozporządzenia nr 17, następnie że informacje te szczegółowo przedstawiały funkcjonowanie kartelu i wreszcie, że niektóre z tych informacji miały znaczenie rozstrzygające dla udowodnienia istnienia naruszenia w okresach od maja 1988 r. do listopada 1992 r. i od maja 1998 r. do końca 1999 r.

138 Po trzecie, skarżące uważają, że Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, przyznając Outokumpu obniżkę o 50% nałożonej na nią grzywny. Komisja naruszyła także wspomnianą zasadę, uwzględniając współpracę Outokumpu zarówno do celów obniżki grzywny o 50% z tytułu części D komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r., jak i do celów uwzględnienia okoliczności łagodzącej z tytułu wytycznych.

139 Komisja wnosi o oddalenie niniejszego zarzutu.

Ocena Sądu

140 Co się tyczy dokonanego przez skarżące porównania niniejszego przypadku z wcześniejszą praktyką Komisji, należy podkreślić, że z orzecznictwa wynika, iż sam fakt, że Komisja przyznawała w swojej wcześniejszej praktyce decyzyjnej określony procent obniżenia za określone zachowanie, nie oznacza, że jest zobowiązana

przyznawać takie samo proporcjonalne obniżenie podczas oceny podobnego zachowania w ramach późniejszego postępowania administracyjnego (zob. wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-31/99 ABB Asea Brown Boveri przeciwko Komisji, Rec. s. II-1881, pkt 239 i przytoczone tam orzecznictwo). Skarżące nie mogą w konsekwencji powoływać się na obniżki grzywien przyznane w innych sprawach.

141 W odniesieniu do pozostałych argumentów należy także przypomnieć, że w ramach oceny współpracy ze strony członków kartelu Komisji można zarzucić tylko oczywisty błąd w ocenie, ponieważ przysługuje jej szeroki zakres uznania przy dokonywaniu oceny jakości i użyteczności współpracy danego przedsiębiorstwa, w szczególności w porównaniu ze współpracą innych przedsiębiorstw (wyrok Trybunału z dnia 10 maja 2007 r. w sprawie C-328/05 P Carbon przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-3921, pkt 88). Jednak w ramach wspomnianej oceny Komisja nie może naruszać zasady równego traktowania.

142 W tym kontekście należy stwierdzić, że Komisja uznała w zaskarżonej decyzji, że informacje przekazane przez skarżące przekraczają zakres informacji, których dostarczenie jest przez nią wymagane na mocy art. 11 rozporządzenia nr 17. Komisja także przyznała, że skarżące przedstawiły nowe dowody i potwierdziły już zabrane dowody dotyczące całego czasu trwania naruszenia, czyli okresu od 1988 r. do 2001 r. W szczególności uwzględniła ona fakt, że skarżące pomogły jej w przeprowadzeniu oceny zasięgu kartelu w okresie od 1997 r. do 1999 r. Jednakże Komisja stwierdziła, że skarżące nie były ani pierwszymi, ani głównymi przedsiębiorstwami, które dostarczyły dowodów o rozstrzygającym znaczeniu dotyczących okresów od maja 1988 r. do listopada 1992 r. i od 1997 r. do 1999 r. Komisja także uwzględniła okoliczność, że skarżące rozpoczęły współpracę z nią dopiero w odpowiedzi na pismo, które zostało do nich przesłane w lipcu 2002 r. na podstawie art. 11 rozporządzenia nr 17 (motywy 415–417, 419, 420, 423 zaskarżonej decyzji).

143 Należy najpierw podkreślić, że Komisji nie można zarzucać, że uwzględniła dobrowolność, z jaką informacje zostały jej przekazane na podstawie części D komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r. (ww. w pkt 140 wyrok w sprawie ABB Asea Brown Boveri przeciwko Komisji, pkt 237, 238). W ramach polityki łagodzenia sankcji

Komisja ma prawo przyznać przedsiębiorstwom, które z nią dobrowolnie współpracują, obniżki kwoty grzywny wyższe od tych, które przyznaje przedsiębiorstwom, które nie podejmują z nią współpracy. W niniejszym przypadku jest oczywiste, że w przeciwieństwie do Outokumpu skarżące podjęły współpracę dopiero po skierowaniu do nich wniosku o udzielenie informacji.

144 W odniesieniu do okresu od maja 1988 r. do listopada 1992 r. z akt sprawy wynika, że Komisja słusznie stwierdziła, że dotyczący wspomnianego okresu opis przedstawiony przez skarżące nie był ani bardziej szczegółowy, ani pełniejszy od opisu dostarczonego przez Outokumpu i że w dniu, w którym skarżące rozpoczęły współpracę, Komisja już od około szesnastu miesięcy posiadała pochodzące z innych źródeł dowody o rozstrzygającym znaczeniu, które potwierdzały istnienie naruszenia w tych latach. Zarówno wcześniejsza współpraca Outokumpu, jak i dokumenty znalezione w trakcie kontroli wskazywały bowiem, że rozpatrywany kartel powstał w 1988 r.

145 W odniesieniu do okresu od maja 1998 r. do końca 1999 r. należy zaznaczyć, że z akt sprawy nie wynika, że Komisja nie uwzględniła współpracy ze strony skarżących. Przeciwnie, w motywie 419 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, że współpraca ze strony skarżących była dla niej w pewnym zakresie użyteczna w odniesieniu do okresu od 1997 r. do 1999 r. Nie można także Komisji zarzucać, że stwierdziła we wspomnianym motywie, że przed podjęciem współpracy przez skarżące posiadała dowody dotyczące pewnej liczby spotkań i wymiany poufnych informacji, jakie odbyły się w tym okresie, ponieważ twierdzenie to zostało potwierdzone dowodami zawartymi w aktach sprawy.

146 Ponadto z powyższego wynika, że skarżące nie wykazały, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie współpracy z ich strony.

147 W odniesieniu do argumentu, zgodnie z którym skarżące potraktowano w sposób dyskryminujący, wystarczy przypomnieć, że skarżące i Outokumpu nie znajdowały się

w sytuacji porównywalnej, biorąc pod uwagę, że Outokumpu podjęła współpracę z Komisją dużo wcześniej niż skarżące, a skarżące rozpoczęły współpracę z Komisją dopiero po otrzymaniu wniosku o udzielenie informacji.

148 Zresztą fakt, że Outokumpu skorzystała zarówno na mocy komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r., jak i z tytułu wytycznych z obniżenia kwoty nałożonej na nią grzywny ze względu na podjęcie współpracy z Komisją znacznie wcześniej niż pozostałe przedsiębiorstwa, nie może stanowić dyskryminacji wobec skarżących. Okoliczność, że Outokumpu skorzystała z obniżki z tytułu pkt 3 tiret szóste wytycznych jest bowiem związana z wzajemnym stosunkiem pomiędzy wspomnianymi wytycznymi a komunikatem w sprawie współpracy z 1996 r. Gdyby skarżące jako pierwsze rozpoczęły współpracę z Komisją, mogłyby skorzystać zarówno z zastosowania komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r., jak i z zastosowania wytycznych.

149 W świetle całości powyższych rozważań należy oddalić niniejszy zarzut.

W przedmiocie żądania uiszczenia kosztów ustanowienia gwarancji bankowej

150 Skarżące nie przedstawiły żadnego argumentu na poparcie tego żądania. Z powyższego wynika, że skarga nie spełnia w tym względzie minimalnych wymogów określonych w art. 21 statutu Trybunału i art. 4 ust. 1 lit. c) regulaminu dotyczących dopuszczalności skargi. Żądanie należy zatem odrzucić jako niedopuszczalne.

W przedmiocie kosztów

151 Na mocy art. 87 ust. 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżące przegrały sprawę, należy je zgodnie z żądaniem Komisji obciążyć kosztami.

Z powyższych względów

SĄD (ósma izba)

orzeka, co następuje:

1) **Skarga zostaje oddalona.**

2) **KME Germany AG, KME France SAS i KME Italy SpA zostają obciążone kosztami postępowania.**

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 6 maja 2009 r.

Podpisy